

Gemeente van Christus,

De hoofdstukken 40 t/m 55 uit dit grootste profetenboek worden toegeschreven aan een profeet die leefde aan het einde van Babylonische ballingschap. Omdat hij profeteert in de geest van Jesaja wordt hij wel Deutero-Jesaja genoemd: de tweede Jesaja. En heeft men zijn woorden direct gekoppeld aan die van zijn illustere voorganger, die een kleine twee eeuwen daarvoor leefde..

Die 15 hoofdstukken, waarvan we zojuist het begin hebben gehoord, bestaan uit één grote troostrede. "Troost", daar begint het allemaal mee. En in dat ene woord wordt alles wat volgt samengevat.

"Troost...troost mijn volk, zegt jullie God." (40:1) Daarmee is de toon gezet. En zitten we meteen midden in de thematiek van deze overdenking. En wel in **de vraag hoe jÓuw geloof in de God van Israël jÓu troost zou kunnen bieden**. Misschien dat deze vraag in Coronatijd nog prangender is dan normaal gesproken het geval zou zijn. Het gaat veel te ver om deze maanden te vergelijken met een leven ballingschap. Maar enige gelijkenis is er wel, denk ik.

Jesaja, laten we hem voor het gemak toch maar zo noemen, voelt zich geroepen om de mensen in ballingschap een hart onder de riem te steken. Hij vermoedt dat er grote veranderingen aan staan te komen. "A change is gonna come", om het met Sam Cooke in zijn prachtige soulnummer te zeggen.

Maar deze roeping van Jesaja gaat niet over één nacht ijs: "Hoor een stem zegt: Roep! En een stem antwoordt: Wát zou ik roepen?!" (40: 6)

Zo is het. Wát zeg je nu tegen mensen die letterlijk en figuurlijk ver van huis zijn geraakt? Hoe troost je mensen die zich in zo'n ellendige (= uit-landige) situatie bevinden?

Wat zeg je tegen mensen die zich in onze tijd in Moria of een van de andere vluchtelingen kampen bevinden. Zonder uitzicht, de meesten.

Houd moed, heb lief? Of iets in die geest? Ik zou het niet over mijn lippen kunnen krijgen.

Hoe troost je mensen die geconfronteerd worden met uitzichtloosheid...onrecht... armoede...heimwee. Of met een ongeneeslijke ziekte. Of andere ellende.

Wat zeg je tegen de nabestaanden van dat vreselijke gebeuren in Trier? Tegen de ouders van die baby van negen maanden.

Wát heb je dan in Gods naam te ... niet te roepen, maar misschien te zeggen. Of te fluisteren.

Dat vraagt Jesaja zich ook af. Zijn woorden laten zich vanochtend lezen als een spannende interne dialoog. Een gesprek dat de profeet met zichzelf voert. En wat wij dan vaak wat vlotjes "de stem van God" noemen, vlecht zich daar op een onnavolgbare wijze doorheen. Geloof ik, tenminste.

"Roep" zegt de ene stem. Je kunt deze innerlijke drang soms zelf ook voelen: je zou zó graag iets willen zeggen, als je het verdriet van een ander ziet, toch? Maar door schade en schande hopelijk wat wijzer geworden, weet je dat je bepaalde dingen beter niet kunt zeggen. Dat het soms beter is je mond te houden.

Maar toch...je zou zo graag iets willen aanreiken dat troost kan bieden. Een paar woorden die wat licht in de duisternis brengen. Die mogelijk wat nieuw vertrouwen, nieuwe hoop kunnen oproepen. Maar wát dan?!

Wat zal ik roepen..wat zal ik zeggen?

Dezelfde aarzeling en onmacht zie je ook bij de éérste Jesaja, bij zijn roeping: Ja, Uw woord moet wel klinken, maar dan toch niet door mijn mond...dat kan ik niet. En bij die andere grote profeet, Jeremia: "Niet door mij, Heer, ik ben te jong. Het ontbreekt me aan wijsheid, ervaring, inzicht,- God, eigenlijk aan alles.

Het is ook nogal wat, toch? Om te denken dat jij in Gods naam iets zou kunnen zeggen.

Tegen de man of vrouw wiens partner volledig dement is geworden. De ouders die een kind hebben verloren. De uitzichtloosheid van de asielzoekers die na vijf of tien jaar nog steeds niet weten waar ze aan toe zijn. Wat heb je te melden, in het zicht van de armoede van talloos veel miljoenen mensen. In het zicht van de vergankelijkheid van alles wat we, soms met zoveel pijn en moeite hebben opgebouwd in ons leven. In het zicht van onze eigen vergankelijkheid.

Wat zal ik roepen...zeggen...fluisteren dan misschien...want welbeschouwd, eerlijk gezegd, "is uiteindelijk de mens als gras. Ze bloeit als een veldbloem. Het gras verdort en de bloem verwelkt, wanneer de adem van de Heer erover blaast."(40:7)

Dáár begint de troost mee! Met het benoemen van wat er is. In twee zinnestels, twee eenvoudige maar veelzeggende beelden wordt ons menselijk bestaan getekend, in al z'n kwetsbaarheid en eindigheid.

Kijk goed naar deze prachtige bloemschikking. Staat er prachtig bij. En volgende week zijn ze weg. Verwelkt.

Het geldt voor ons allemaal.

"Voorbij, voorbij, oh en voorgoed voorbij" Aldus de eens grote dichter J.C. Bloem in een van zijn gedichten. Deze regels staan gebeiteld op zijn grafsteen. En ook deze Bloem verwelkte, zou je kunnen zeggen: want wie leest er zijn gedichten nog, vandaag de dag?

Je zou het soms wel denken, maar het is nooit mijn bedoeling om te somberen in mijn preken! Daar is ook niemand mee gediend, nietwaar? Maar kwetsbaarheid en eindigheid zijn nu eenmaal onlosmakelijk met ons leven verbonden. Ik denk even terug aan vorige week toen we de 2^e avond van de Zencursus hadden. En ik vertelde dat de eerste van de vier edele wijsheden van het Boeddhisme precies deze constatering is: dat het leven lijden is. Dwz: dat alles wat we meemaken en waaruit we bestaan, alles wat we tot staand brengen vergankelijk is. Ja maar...ja maar, zei een van de deelnemers, er zijn toch ook veel móóie en fijne dingen?! Gelukkig wel! Maar dat neemt de vergankelijkheid ervan niet weg.

Spannend blijft de vraag wat nu troost zou kunnen bieden, als we met deze ogen naar onszelf en het leven op deze aarde kijken.

Nóg spannender wordt het als we de vraag persoonlijker maken: waarin zit voor jónu de troost van het Woord van God? Misschien heb je daar nog nooit zo bewust over nagedacht. En overal ik je wat met deze vraag.

Misschien voel je er – intuïtief – wel iets van aan, maar is het lastig om er iets van onder woorden te brengen. Het kan een hele uitdaging zijn om jouw antwoord op deze vraag te vinden. Zeker als je weet dat een ánder deze vraag niet voor jou kan beantwoorden.

In de dienst waarin ik aan De Slachsang verbonden werd, vertelde ik iets over hoe ik mijn roeping zag: mensen helpen hun eigen weg in het geloof te vinden. In het pastorale werk kan dat bijvoorbeeld zo gestalte krijgen: ik probeer dan iemand te helpen bij het herontdekken van haar of zijn eigen geloofsbronnen.

Als ik je nú zou vragen – en ik vraag het júllie hier en nu allemaal! – welk verhaal uit de bijbel jou heel dierbaar is, zo'n verhaal dat waarschijnlijk al lange tijd met je meereist, maar dat hoeft niet,

Wat komt er dan als eerste bij je boven?

.....Of welk lied, dat mag ook, welke liedregels, welk dichtregels raken jou altijd weer als je ze hoort.....wat zeg je dan? Zou je het hier en nu aan ons willen noemen?..../..../....

.....

Je zou je vervolgens kunnen afvragen waar dat dan in zit. Waardoor je zo geraakt wordt in .../...

Welk gevoel het bij je oproept. Waarom juist dat gevoel voor jou zo belangrijk is. Zo troostend. Op zo'n manier zou je jouw "innerlijke landschap" kunnen verkennen: de bergen en dalen die je op jouw reis door het leven gepasseerd bent. De woestijn die je destijds bent doorgedaan, tijdens je scheiding. Of toen je man of vrouw overleed. Of toen je zo ziek was. Mogelijk had je ook toen steun aan bepaalde woorden. Liedregels, dichtregels, een enkel vers uit de Psalmen. Woorden die jou gedragen hebben, je er door heen hebben gegidst.

En als je zo een tekst of lied herkent, zou het kunnen gebeuren dat de weg zich in het hier en nu opnieuw lijkt te effenen. Bereid jij in je eigen leven iets van de Weg van de Heer. Kan het zomaar gebeuren dat je een klein glimpje van Zijn luister ziet. Als je er oog voor hebt.

Midden in de harde werkelijkheid, waarin alles nog steeds vergankelijk is.

Maar tegelijkertijd kan zo'n tekst die harde werkelijkheid in een ander licht zetten.

Dat kun je zien gebeuren in een van de mooiste verzen van deze profetie:: "Zeker, antwoordt iets als een tegenstem in de profeet zelf, zeker: het gras verdort en de bloem verwelkt.....maar het woord van onze God houdt altijd stand."(40:8)

Dat is geen gemakkelijke vrome praat. Geen goedkope troost. De harde werkelijkheid blijft volledig overeind! Maar daar doorhéén speelt, onlosmakelijk ermee vervlochten, een andere werkelijkheid: die van Gods aanwezigheid. En Liefde. Waar dat besef, dat vermoeden vandaan komt, God mag het weten! Maar het houdt al

duizenden jaren stand. En steekt steeds opnieuw de kop op. Niet alleen in grote profeten, maar evengoed in gewone mensen zoals wij. Het legt een glans over ons bestaan. Het kan je met andere ogen laten kijken naar jouw eigen leven. Naar de gehele werkelijkheid om je heen.

Vermoedelijk bestaat elke vorm van werkelijke troost uiteindelijk hierin: dat het je verzoent met jouw vergankelijkheid. In het vermoeden dat in jou als vergankelijk mens tegelijkertijd “in kromke fan Gods ivichheid” ligt gezaaid, zoals Eppie Dam zo mooi zegt in een van zijn liedteksten.

Of, hetzelfde anders gezegd: in het vertrouwen dat God zelf ons leven draagt, zoals een herder de lammeren in zijn armen draagt. En ze koestert.

Zeker: het is (maar) een beeld. Maar wel een mooi en ontroerend beeld.

Het ontkent de wolven en de leeuwen niet. Het neemt de dorheid en de verzengende hitte van de woestijn serieus. Maar laat ook zien dat dat uiteindelijk toch “de dingen zijn die voorbij zullen gaan”. Het laatste woord is aan deze Herder.

Het zijn, tot slot, allemaal woorden, die ik zeker niet zou willen “roepen”. Als het om dit vertrouwen gaat, zijn we toch allemaal “als blinden die tasten langs de muur”, om maar eens een ander beeld van Jesaja te gebruiken. Elk beeld schiet te kort. Elk woord zit ernaast.

Laten we ipv te roepen liever stil zijn. En gehoor geven aan die Stem, die ook ieder van ons oproept. Allereerst om in onszelf een weg voor de Heer te banen, een pad voor Hem te effenen in onze wildernis.

Amen.